

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemam velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld 40 kr.

V administraciji prejemam velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.

Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserte) vsprejema upravnilstvo in ekspedijer v „Katol. Tiskarni“ Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Sementških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izveniš nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Štev. 249.

V Ljubljani, v soboto 30. oktobra 1897.

Letnik XXV.

Praznik vseh svetnikov.

Na jesenskem nebu vise sivi oblaki, goste megle se kar ne ganejo ne, in le redko kedaj se vkrade solnčni žarek skozi to žalostno zagrinjalo ter posije na zemljo. Tudi ta izgubila je svojo lepoto in krasoto, ki je naše oči razveseljevala pomladi in poleti. Skoraj pade zadnji orumeneli list z drevesa in kmalu bo skrita narava pod mrzlo sneženo odejo. Vse to dela človeško srce otožno, in le zavest, da pride za jesenijo in zimo zopet vesela, cvetoča pomlad, nas potolaži.

Ta podoba žalostne jeseni je prav živa, natančna in resnična podoba naše žalostne dobe, katere posebno znamenje je zanikanje in razdiranje. In kaj se vse zanikava in razdira? Temeljne resnice, na katerih ni zidano samo krščanstvo in katoličanstvo, temveč spodbodujejo se resnice, s katerimi se jemlje čast človeku, s katerimi se razdira človečanstvo. Ko je krščanstvo nastopilo svojo misijonsko pot, vnel se je hud odpor zoper krščanstvo kot tako; pozneje, zlasti v srednjem veku, pojavil se je boj zoper katoličanstvo, a dandanes hočejo narediti iz katoličana ne samo nekatoličana, iz kristjana ne samo nekristjana, ampak narediti hočejo iz človeka žival. Drugače ni moglo priti! Kajti če so hoteli moške dosledno ravnati po načelih, katere so priznavali, morali so zabresti tako daleč.

Jedna najimenitnejših temeljnih resnic, katera je dandanes predmet hudega boja, je ta, da je človek družabno bitje, da človek sam sebi ne zadostuje, ampak da je navezan tudi na druge ljudi, da mora živeti v družbi. Te resnice se prav živo spominjamo prihodnji praznik, kateremu je podlaga verska resnica, da tvorimo s svetniki v nebesih jedno družbo. No, o tem nam niti govoriti ni, da se moderna veda temu le posmehuje kot srednjeveškim bajkam, a govoriti hočemo danes vsekako o tem, da tvorimo tudi mi zemljani veliko družbo, človeštvo imenovano.

Liberalizem, ta črv, ki je do zadnjih časov razjedal narode in države, ta krivi nauk drznil se je prvi postaviti proti tej resnici s tem, da je proglasil človeka avtonomnega. Grobokop prave sreče človeške je dejal, da organična, živeča in z življenjskimi silami opremljena družba niti obstajati ne more. Revolucija zapisala je na svoj prapor: „Svoboda, enakost, bratstvo“. Nje sin, liberalizem, pač drugega ni mogel priznati ko to. Toda kako metafizična neresnična da je že njegova zahteva: enakost, to nam menda ni treba še dokazovati, ker je i revolucija i liberalizem v praktičnem življenju vse preje vpeljal ko enakost in svobodo, marveč uvedel je suženjstvo in tlačanstvo ne samo duha ampak tudi kapitala. Liberalizem zašel je tudi na socijalno polje, a iz resničnih pravih temeljnih resnic nastale so pod njegovimi rokami le spake in fraze, pretirane in neslane do skrajnosti. Revolucija je imela vedno polna usta „človeških pravic“, a o človeških dolžnostih ni govorila: isto je delal in še dela liberalizem.

Ko je Gregoire v narodnem zboru francoskem predlagal, naj se govori tudi o človeških dolžnostih, nastal je silen vihar, in predlog bil je odklonjen s 570 proti 430 glasovom. (Weiss, Sociale Ordnung, I. 86.) Ravno tako loči liberalizem soodnosnost pravic in dolžnostij, ter v tem spodbija temelj vsaki družbi, ki vendar sloni na odnošajih dolžnostij in pravic med posameznimi udi. Če ima pa človek samo pravice, če je tako autonomen in svoboden, pač ne bo rabil te pravice v to, da bi se nasproti drugemu na kakoršenkoli način zavezoval. Ako tako ločimo dolžnost in pravico, potem razpade družba v atome, katerih vsak sam zase živi in skrbi. Družba je individualizovana, atomizovana, razbita: sploh, družbe ni več, ampak le množica osamljenih bitij, svota „jaz“-ov.

Potemtakem ima vsakdo prostost v mišljenju, v vesti, v veri, a nima nobene dolžnosti ne v vesti, ne v veri, ne v mišljenju. S svojo pravico in opirajoč se nanjo vsakdo potem naredi, kar mu drago. Na

druge se mu ni treba ozirati, čemu neki? Saj nima do njih nikakih dolžnostij. Le sila zamore napraviti med njima razmerje gospodarja in sužnja. Vsak, kdor zaseže v njegove pravice, mu jih ruši, dasi ima tudi k temu pravico, ker ima sploh vse pravice, a dolžnostij nobenih. Kaj ne, tako žive živali! In k takemu življenju moral bi dosledno privedi liberalizem. Le sreča, da liberalizem ni izvajal vedno zadnjih posledic, da je ostal čisto na pol pota in postal sam sebi nezvest. Pa kako brezmejno gorje je zanesel v človeško družbo, ko je provzročil, da so države kar čez noč razrušile in razgale zadruge in cehe, ki so še ostale iz dobrih časov. Res, ljudje so bili pijani nove svobode in niso vedeli, kam jih vodi duh časa, a ko so se streznili, lotil se jih ni samo glavobol, ampak telo družbe človeške bilo je bolno v vseh svojih udih. S tem, da je bila prostost dana v vsem in vsem, pričel se je tudi boj za obstanek, divja konkurenca z ogromno množino zlih posledic za človeštvo. In kar je še najhuje: Izginil je čut celokupnosti; tako se je zajedel liberalizem, da nam je skoraj postalo nemogoče misliti še na to. Manjka nam čuta, pravi apologet Weiss, za velike odnošaje posamnika do vseh in do celote, z jedno besedo, manjka nam pomen besede: družba. (L. c. 5.)

Priznati moramo, da je pred nastopom liberalizma hiral človeštvo na mnogoterih ranah, a liberalizem mu ni opomogel, marveč ranil mu jedno nogo, da je le še šepal naprej. Liberalizem se je staral, njegovo mesto zavzel je socijalizem, ki je z živahnostjo in odklenostjo skušal človeštvo ozdraviti rane. Pa ni šlo. Socijalizem prerezal je še drugi nogi žile in kite, tako da človeštvo ne more sploh nič več naprej. Atomizovano družbo hotel je spraviti vkup, a ne organizovati, ne združiti, ker proglasivši enakost prav do skrajnosti, izpodbil je že s tem temelj družbi, v kateri nikakor ne morejo biti vsi udje jednaki, ampak morajo biti različni, kajti ne morejo niti vsi gospodovati, niti vsi hlapčevati.

LISTEK.

S političnega dirkališča.

(Izvirno poročilo.)

Velika dirka vrši se na političnem dirkališču. Darilo zmagovalcu je nemško-narodna gloriola.

Razni klubi poslali so v boj najboljše svoje dirkače.

Najbližji cilju je tandem kluba nemško-narodnih-antisemitov (k. n. n. a), barva: črno-rudeče-žolta in črno-bela, gonita ga Schönerer in Wolf.

Schönerer pa je ravnokar izgrešil pedal ter se zvalil v pesek, natančni opazovalci trdijo, da ga je melo sunil tudi Wolf. Ta sedaj sam na vso moč brca in piha, da bi spravil svoj tandem dalje.

Dohaja ga že kolo nemško-narodne zveze (n. n. z.), barva: črno-rudeče-žolta, ki ga gonita Steinwender in Kindermann.

Koj za tema gonita svoje kolo Russ in Funke, (n. n. z.) nemška-napredna zveza ali nemški liberalci brez barve.

Za njimi s silnim hrupom drvita Daszynski in

Berner, barva: rudeče, rudeče in zopet rudeče, z velikimi rudečimi kokardami, socijalna demokrata.

Tudi Lueger in Steiner sta že na kolesu in krepko pritiskata na pedale ter vabita k dirki tudi Dipaulija in Ebenhocha, ki s svojim tandemom še neodločna stojita ob strani.

Wolf, ki zaostaja, se strašno hujuje in zmerja svoje tekmece z „izdajalci“ in drugimi lepimi primki.

Gledalci, ki s krepkimi besedami podžigajo dirkače, so samo gospodje v lepih suknjah s svitlimi cilindri, nekateri izmed njih imajo tudi široke socijalno-demokratske klobuke in rudeče kravate.

Nemškega naroda zaman iščeš pri tej dirki. Nemški Mihelj spravlja svoje poljske pridelke in zdihujoč računa, koliko od njih mu vzamejo davki, koliko sinovi, ki v mestu gledajo dirko, in pa oni sinovi, ki dirkajo. Tak šport je drag.

Mihlju ne gré v glavo, čemu vse to, njegova pamet ne more umeti teh modernih športov, katerih stroške mora naposled trpeti le on.

Ne čisto sam! Tudi drugi avstrijski narodi segati morajo globoko v žepe, da plačujejo stroške te politične dirke.

Wolf hoče napraviti povse nov rekord. Njemu ne zadostuje dosedanji cilj. Zapustil je dirkališče, ter s krikom: „Moj cilj je Nemčija!“ maha jo proti črno-belim mejnim kolom. — Gledalci mu ploskajo.

Že stari Beust je rekel: „Oesterreich muss Fühlung mit Deutschland halten“. Sadovi take politike, ki je dolga desetletja pri nas gospodarila, kažejo se sedaj.

Njega dnij rekel je Metternich, da je Italija samo geografsen pojem. Isto bi se dalo trditi z opravičenjem o sedanji Nemčiji. Kako nasprotujoče si težnje imajo Bavarci, Saksonci in Prusi! Nemčija je le po imenu združena, vnanje razmere so tisti obroč, ki jo drži še skupaj. Tega nečejo ali ne morejo videti naši neodrešenci. Tudi Avstrijo bi radi ti moške položili k nogam zjedinjeni Germaniji, ko bi v Avstriji ne bilo Slovanov in, hvala Bogu, še dosti pametnih Nemcev.

Dirka vrši se dalje, toda postaja čedalje bolj nezanimiva. Razun dirkačev samih, ne zanima žive duše več. Dirkačem pa je dan prekratek in nadaljujejo sedaj že tudi po noči dirko.

Kaj pa hoče socijalna demokracija prav za prav? Uvesti hoče skupno last in odpraviti zasebno, uvesti hoče tudi skupnost vseh delavskih močij in sredstev, proizvajanja in razdeljevanja gospodarskega premoženja. S tem pa, da odreka ta sestav človeku vsako zasebno pravico do imetja in do dela, s tem razruši njegovo osebnost in ga hoče vpreči le v jarem dolžnostij, katerim ne odgovarjajo druge pravice, kakor pravice živeti, živiti in ploditi se: te pravice pa imajo tudi živali. Če je pa osebnost človekova uničena, potem ne stvarjajo ti ljudje več organizma, ampak le mehanizem. Celo fizični organizmi, pri katerih se vpliv življenjskega počela razteza do zadnjih delov, imajo v teh svojih delih svojo lastno delavnost, ki je povsem drugačna od one, ki daje celemu organizmu življenje. Koliko bolj samostojni so tedaj posamezni udje v nravnem organizmu, v družbi; formalno počelo družbe je avtoriteta, ki združuje vse osebe v jedno družbo. Socijalizem pa zanikava i osebnost, i avtoriteto, zato socijalizem ljudij ne more združiti v organizem, temveč le v mehanizem. Človeška družba pa ni mehanizem. Zato je socijalizem sovražen družbi in družabnosti.

Tako tedaj stoje stvari. Družba je v nevarnosti. Liberalizem nam pač več ne more škodovati sam na sebi, ker njegovo sleparstvo je očito in le nezavedneži in neznačajneži se ga še oklepajo. A nevaren je v svoji logični posledici, v socijalizmu. Socijalizem nastopa brezobzirno, pa tudi mikavno, godi človeškim strastem in željam, zato drvé za njim množice. Kje je rešitev človeštvu in družbi?

Le v krščanstvu. To je jedino pravo solnce, solnce luči, ljubezni in resnice, h kateremu se bodo prav gotovo povrnilli vsi tisti dobromisleči, katere je sedaj preslepil zunanji sijaj liberalizma in prazna, neizvedljive obljube socijalizma. Ko se bodo vsled mrzlega objema in pritiska te silovite moči zavedli, prekanjeni sicer in goljufani, a izmodreni po žalostnih skušnjah, obrnili se bodo nalik cvetici, ki pomoli svoj cvet proti solncu, do krščanstva. Saj ima le to jedino ono združujočo moč in oblast.

Le pogledjmo predmet prihodnjega praznika. — Oni, ki so že zmagovalno dostali svoj tek in uživajo nebeško slavo, oni po verski resnici naše sv. vere prosijo za nas in nam tako pomagajo: to dovolj jasno dokazuje razodetje in zdravi, dosledno misleči razum. Svetniki tako rekoč niso slekli svoje človeške, po združenosti težeče narave, marveč ostali so še v tej družbi, seveda odtegnjeni nepriklam.

In pogled na to in razmišljanje tega dejstva mora nam vriniti misel, da smo tudi mi zemljani jedna družba. Nehote nam pride ta misel, ki je povsem resnična. Nebeška družba je vzor zemeljski: vrhovni glavar, razne stopinje med podložnimi, po zaslugah in močeh, med vsemi posameznimi pa vez ljubezni in čuta celokupnosti.

Pa ne ozirajmo se pri tem samo na razodetje, ne govorimo toliko o veri in milosti, katera nas spaja s čudovito močjo in tvori v jedno veliko družino. Že krščanski nazori sami o svetu, Bogu in človeku privedejo nas po golem umovanju do sklepa, da smo vsi ljudje jedna velika družba, človeštvo imenovana. Čim samostojnejši in odličnejši po stanu, rojstvu in učenosti je kdo, tembolj mu vedno zabi-

čava krščanstvo, naj ne zabi svojih dolžnostij ozir običnega blaga. Koder je cvetelo in cvete krščanstvo, tam cvete tudi zadrugnost, tam se ustanavljajo zadruge, ki združujejo ljudi istih teženj pod isto oblastjo v jednako korist. — Boj zoper krščanstvo spremlja pa povsod boj zoper zadruge. Krščanstvo določuje človeku pravo mero pravice in dolžnostij, varuje mu in čuva osebnost in samostojnost, krščanstvo pa ga tudi opozarja na njegove slabe moči, katere pa združene premorejo vse, kar je človeku sploh dosegljivo. — Tako skrbi krščanstvo za to, da se družba krepi, utrjuje in množi.

Ni se nam bati za krščanstvo, ni je podrl niti liberalizem, niti je ne bo ugonobil socijalizem. A nam je za one, ki se dajo slepiti ter verujejo raje laži ko resnici. Ti naj premislijo, da le krščanstvo dela človeka v družabno bitje, oziroma, da mu to pripoznava, socijalizem in liberalizem pa delata iz človeka žival, iz družbe mehanizem. Če bodo ljudje to spoznali, tedaj jim bo po mračni temotni zimski megli posijalo solnce krščanstva ter jih ogrelo za novo delovanje v dušni in telesni blagor človeštva.

Državni zbor.

D u n a j , 29. oktobra.

Anarhija.

Prototip političnega Pavlihe, Karol Wolf, je pred sinoči na nekem tukajšnjem shodu pretel, da mora parlamentarizem razpasti v kosce, ako — hotel je menda reči — ne zapró v temnica vseh ministrov in članov desnice. In ta mož uganja burke pod krinko germanskega Aristida ter strahuje s svojo nepopisno surovostjo vso zbornico. Tacih ostudnih prizorov, kakor nocoj, menda ni bilo nikdar v nobeni zbornici. Časniki so že včeraj razbojnali, da bode v zbornici obstrukcija vprizorila najzanimivejše dejanje svoje komedije. Že proti večeru so zbornico oblegale množice radovednega občinstva. S silo so mnogi udrli skozi vrata ter se utihotapili na galerije, ki so bile natlačene do zadnjega kotička, in sicer celo, dolgo noč. Pero je preslabo, da bi mogel naslikati le približno podobo današnje seje, ko so levičarji položili v temno jamo sedanjí parlament ter nametali na-nj skalovja in težkih klad.

Ob 7. uri sinoči je podpredsednik Abrahamowicz zopet otvoril sejo, ki je bila pretrgana ob 1/2 3. uri pop. in sedaj je že 1/2 11. ura dopoludne, a še ne vemo, kedaj bode konec te za Avstrijo „večno nečastne“ seje. Vse je razburjeno in razdraženo, vsak trenotek izbruhnejo strasti, kakor iz globocega žrela razpaljenega ognjenika; kot bučeči morski valovi se lomi in peni anarhija razljučenih in razbrzdanih divjih elementov. Parlament, ki bi moral biti duša države, srce državnega organizma, postal je karikatura ljudske avtoritete. Toda čemu bi iskal primer! Sodite sami po stenografskem zapisniku:

Najprvo se štajerski Hofmann ujeta, zakaj je nagodbeni provizorij na dnevnem redu. Predsednik odgovori, da mu pojasni koncem seje. Dr. Funke zdihuje, ker desnica Nemce obeša in ustavo ruši. Levica ploska, Wolf mu stiska roko. Daszynski preliva solze, ker desnica še vedno obstaja. Dr. Steinwender vpraša, kedaj se vrne dr. Kathrein. Dr. Russ se huduje, zakaj ni omenjeno v zapisniku, da nekateri poslanci prethi, drugi preglasno govore. — Dr. Pommer više svoje rujave brke ter naglašja, da je največji divjak. Kaiser za kratek čas zahteva glasovanje po imenih, Türk ploska, Glückner smehú poskakuje.

Wolf kliče predsedniku: Vi ste poljski žlahčič, pa od vlade zahtevate napojnino za nagodbo. Predsednik dá ob 1/2 9. uro besedo dr. Lecherju, ki je oglašen kot prvi protigovornik. Wolf zapusti svoj sedež ter se postavi v prvo klop z desko v roki, pripravljen za vse slučaje, in zahteva konec seje. Velik nemir v zbornici. Predsednik pokliče Wolfa k redu, ter pozivlja Lecherja, da govori. Burno ploskanje in krik. Wolf: Videti hočemo, ali imajo Nemci ali Poljaki trše buče. Dr. Kronawetter se zbuđi, skoči po konci in zahteva konec seje. Dr. Lecher giblje ustnici, kakor da bi govoril. Grozen vrišč. Wolf: Če znate brati, berite poslovni red. Dr. Lecher: Predsednik, naredite mi mir, da morem govoriti. Wolf bije z desko ob klop. Na desnici velika nevolja. Predsednik Wolfu: Vedite se dostojno, pomislite, kje ste. In tako je škandal trajal nad dve uri. Dr. Lecher je imel besedo ter narekaval svoj govor stenografom; razumeti ga ni bilo mogoče. Wolf razbija v taktu, smeh in krik. Predsednik za deset minut pretrga sejo. Po odmoru govori dr. Lecher stenografom, Wolf pa z desko v roki kriči

in zahteva konec seje. Predsednik: G. Wolf, ako ne daste miru, bodo reditelji naredili red. Wolf: Zakaj pa ne redarji? Reditelj dr. Lang hiti proti Wolfu, da bi mu iztrgal desko. Türk, Kittel in drugi hite proti Langu. Krik, vrišč, pesti se vzdigajo, gruča se zbirajo. Wolf: Ne mirujem, in če me ubijete! Žal mi je, da razsajam, pa ne morem drugače. Jaz zahtevam konec seje, ker sem v nevarnosti. Smeh in krotot. Dr. Lecher govori dalje, Wolf bije z desko, predsednik zvoni, prosi, roti, vse brez vspeha. Wolf: G. plemeniti Abrahamowicz, če skočite iz kože, vse zaman. Zaspite raje, pa svojo vest položite pod glavo. Jaz vem, da postopam bedasto, toda dovolite mi besedo, da predlagam konec seje, in neham ropotati. Dr. Lecher govori dalje in morda jako osoljeno, ker se bližje stoječi vedno smeja. Nekdo Wolfu potisne v roke tiskano poročilo o shodu v Hebu. Wolf odpre knjižuro ter glasno čita in dela neslane dovtype. Dr. Lecher zahteva konec seje, zbornica predlog odkloni z veliko večino.

Ko skuša Wolf še dalje razgrajati, prinese mu sluga zaprto pismo, v katerem ga nekdo prosi, naj se dá svojemu tovarišu, živinozdravniku Türku preiskati, ali je še zdrave pameti. — To je pomagalo, sram je bilo norca, desko spusti na tla ter krevlja na hodnik, odkoder ga ni bilo nazaj do 5. ure zjutraj. —

Mejtem je dr. Lecher počasi in mirno nadaljeval svoj govor ter ga končal danes ob 1/2 9. uro dopoludne; torej je govoril s kratkimi presledki 12 ur. Mož je seveda udrihal po vladi, večini, Slovanih itd., a dokazal navzlic temu veliko znanje in — zdrava pljuča.

Mej govorom je pil črno vino in kavo ter prebiral list za listom, katerih je imel celo kepico pred seboj na mizi. Hrup v zbornici se je polegel, Wolf in Türk sta zaspala na hodniku, zbornica se je izpraznila, le 30 do 40 poslušalcev se je usedlo okrog Lecherja, ki je drobil svoje „gradivo“, kakor miš gloda skorjo kruha.

Vsi ostali poslanci so polegli po klopih na hodniku, v bralni in vsprejemni dvorani, vse je zasedeno in poleženo, posamni poslanci dremljejo na sedežih ali pa preganjajo spanec s kavo, čajem in vinom. — Zbornica je podobna vojnemu taboru v pozni noči.

Na ministerski mizi leži pola papirja s prošnjo za prostovoljne darove Wolfu, ki igra ulogo Mihelja Kohlihaasa v komediji „Obstrukcija“.

Danes je vse utrujeno in zaspano. Le sec. demokratje, Wolf in zapisnikarji dramijo poslance, ki večinoma z nevoljo prenašajo težki, svinčeni dež.

Ko je dr. Lecher med burnim, dolgotrajnim odobravanjem svojih somišljenikov končal svoj govor, pričela so se zopet bedasta glasovanja po imenih. Ura je dve, a še ne zremo obrežja ob povodnji. Desnica želi, da se že danes konča prvo branje nagodbene provizorija ter predloga izroči proračunskemu odseku.

Govornikov je oglašenih do 40, a govorila bode le dva pred glasovanjem, dr. Lueger proti in Jędrzejowicz za predlogo. Potem govorita še generalna govornika.

Ker pa hočejo jutri zjutraj poslanci domov, utegne današnja seja trajati v pozno noč.

Interpelacija dr. Kreka in tovarišev na ministra notranjih stvari:

Dne 6. novembra se volijo odborniki „zavarovalnice proti nezgodam za Trst, Primorje, Kranjsko in Dalmacijo.“

Pri pripravi za to volitev so se baje pokazale velike nepravilnosti in nezakonito postopanje.

V javnih listih in v zasebnih poročih, ki smo jih dobili, se zatrjuje, da se po preteklek reklamacijskem roku še vedno vpisujejo imena v volilski zapisnik, da delajo zavodovi uradniki z vso silo za laško stranko, da se odpirajo došle glasovnice od strankarskih uradnikov in se jim tako daje prilika, primerno urediti svojo agitacijo, da se od posamnih volilnih komisarjev naravnost agitira za omenjeno stranko itd.

V skrbi za volilce in zavod, vprašamo:

„Ali hoče minister priprave k volitvi v omenjeni zavod temeljito dati preiskati in prirediti, kar je treba, da se bo zakonito volilo.“

N a D u n a j u , dné 28. oktobra 1897.

Slaba obramba nagodbe.

Iz Z a g r e b a , 24. okt.

Hrvatska vladna stranka se ne more nikdar dosta nahvaliti nagodbe sklenjene med Hrvatsko in

Ogersko leta 1868. Ta nagodba jim je neki palladij, s katerim se morejo braniti pravice hrvatskega naroda v vseh zadevah. Moramo priznati, da nagodba zares ni tako slaba, kakor bi kdo sodil po onih borbah, katere je vodila proti njej najpreje stranka prava, ki ni te nagodbe nikdar priznala, zdaj pa sedanja zedinjena opozicija, ki deloma priznaje nagodbo, ali ob enem zahteva, da se točno izpolnuje od mažarske strani. Ta nagodba ne bi bila pri hrvatske opoziciji nikdar tako omražena, da se je vedno točno in pošteno vršila od vseh državnih faktorjev. In ravno tega ni bilo precej od početka do danes, marveč so se razne točke te nagodbe kršile leto za letom, če tudi se je od hrvatske strani pritoževalo radi take nepoštenne prakse ogerske vlade. Seveda pritožbe niso do zdaj nič pomagale, Mažari postajajo čim dalje bolj agresivni, kar nam dokazuje dogodka na Reki, poraba mažarskega jezika pri zajedniških uradih in domobranstvu, razobešanje mažarske zastave ter finančni naši odnošaji. Vse to, kar sem tukaj v kratko navedel, je proti omenjeni nagodbi, a hrvatski poslanci na ogerskem saboru vendar le niso nikdar toliko pogumni, da bi se zares uprli krivemu tolmačenju nagodbe in potožili na krivice, ki iz tega izvirajo za hrvatski narod. Pač se bere po vladnih listih, kako so se zedinili hrvatski poslanci zadnji čas v svojem klubu na ogerskem saboru za obrambo hrvatskih pravic, ali v istini niso storili nič in ne bodo storili, ker jim manjka pravega poguma in odločnosti. Morda se spregovori kakšna beseda prav pohlevno že za to, ker so v novejšem času začeli proti takemu malomarnemu zastopanju hrvatskih koristij govoriti in pisati sami mažaronski njihovi privrženci. Ali tudi to ne bode nič pomaglo; le ko bi se naši poslanci postavili čisto odločno proti samovoljnemu tolmačenju nagodbe ter bili pripravi tudi izstopiti iz ogerskega sabora, ko se njihove pritožbe ne bi uvažile, moglo bi se zabrniti na bolje. Kakor pa se zdaj ponajajo naši poslanci, ne moremo pričakovati nobene spremembe na bolje pač pa na gorje. O tem smo se prepričali zopet zadnje dni.

Ni temu dolgo, kar smo brali po ogerskih časopisih, da so se potožili budimpeštanski trgovci, da dobivajo od hrvatskih sodnij rešitve o tožbah, katere imajo oni z nekimi trgovci v požeški županiji, pisane le v hrvatskem jeziku brez mažarskega prevoda. Vsled te pritožbe pravijo isti časopisi, a med njimi prvi „Pester Lloyd“, da je minister trgovine odločil za te trgovce tako, da oni niso dolžni sprejemati hrvatske odloke od hrvatskih sodnij. Taka rešitev pa je popolnoma protivna nagodbi, kajti po njej je Hrvatska avtonomna v sodnijskih zadevah, in nobeden ogerski minister nima pravice mešati se v hrvatske sodnijske zadeve, a najmanjše še odločevati glede jezika, kajti ta je za vse urade na Hrvatskem le jedino hrvatski.

Pa tudi ni verjetno, da bi bil ogerski minister odgovoril v tem smislu, kakor to poročajo mažarski časopisi. Bržkone je opozoril budimpeštanske trgovce na ono naredbo ogerske in hrvatske vlade, po kateri morejo hrvatske stranke zahtevati od svojih sodnij, če dobé iz Ogerske kakšno razsodbo v mažarskem jeziku, hrvatski prevod, in ravno tako zopet mažarske stranke na Ogerskem od svojih sodnij mažarski prevod, če dobé od hrvatskih sodnij hrvatske odloke. To je čisto pametna in dobra vredba za stranke. Poročilo mažarskih listov je tedaj tendenciozno in naperjeno proti Hrvatske, pa se čudimo posebno vredniku „Pester Lloyd“, dr. Falku, in pa glavnemu sodelavcu tega lista, poslancu Gjorkoviću, katera se smatrata za najboljša poznavalca nagodbe, da jo tako krivo razumevata in na škodo Hrvatske tolmačita. Kako more biti mažarsko občinstvo poučeno o naših zadevah, če glavna poznavalca (!) naših odnošajev tako krivo sodita o njih.

A v zadnji sednici ogerskega sabora, ko se je razpravljalo o predlogu gledé finančne nagodbe med Ogersko in Avstrijo, da se podališa za jedno leto, vzdignila se je mažarska opozicija proti onej točki v zakonske osnovi, katera omenja tudi Hrvatske, češ, da tukaj ni treba omenjati Hrvatske, kajti med njo in Ogersko se more skleniti finančna nagodba brez ozira na nagodbo med Ogersko in Avstrijo.

Poslanec Polonyi je napadal mažarsko vlado celo radi tega, kar se je godilo pred nedavnim na Hrvatskem, češ, da ne zna braniti svojih državljanov, da tukaj ginejo Mažari. Ta poslanec mora biti zares slab geograf, ker ne vé, da na Hrvatskem ne ginejo Mažari, ker v omenjenih krajih, kjer so se

godili nemiri, ni žive mažarske duše, pač pa ginejo Hrvati ravno radi nesrečne mažarske politike.

Kar se tiče pa finančne nagodbe med Ogersko in Hrvatsko, se more po postavi od l. 1868 sklepati še le potem, ko je bila sklenjena med Ogersko in Avstrijo, kajti po točki 12. te postave se ima opredeliti prinos Hrvatske za splošne zadeve na temelju istih službenih podatkov, po katerih je bil odmerjen prinos Ogerske in Avstrije z ozirom na davčno moč Hrvatske. Tako se glasi postava, ki se more pa spremeniti le po regnikularnih deputacijah, izvoljenih iz ogerskega in hrvatskega sabora, nikdar pa ne po samovolji mažarske stranke. In vendar ne pomeni ta razprava v ogerskem saboru nič drugega, nego nasilno in krivo tolmačenje omenjene postave. In kaj mislite, je-li je kdo zavrnil te napade na nagodbeno postavo? Kaj še. Sam ogerski minister je potegnil z mažarsko opozicijo, a hrvatski poslanci so molčali, razven glasovitega (!) Gjorkovića, ki je odobral take nazore.

Zdaj pa recite, če je mogoče pričakovati od takih poslancev kake pomoči za Hrvatsko, ko popuščajo Mažarom celo kršiti državne temeljne postave, ki bi morale biti spoštovane jednako od vseh strank. Iz vsega se pa vidi, da vlada zdaj na Ogerskem moč jačega; a to bode trajalo tako dolgo, dokler se temu ne uprejo odločni in pogumni možje in probujeni narodi na Ogerskem.

Politični pregled.

V Ljubljani, 30. oktobra.

Zadnja seja avstrijske poslanske zbornice, ki se je pričela, kakor znano, 28. oktobra po sedmi uri zvečer in se zaključila 29. oktobra po osmi uri zvečer ter je torej trajala nad 25 ur, je pravi unicum v avstrijski parlamentarni zgodovini. Nekaj podobnega je bilo sicer že l. 1848, ko je nekaj permanentni odsek avstrijskega državnega zbora zboroval nepretrgano mesec dni v dunajski zimski jahalnici. Toda tedaj se je govorilo in razpravljalo vse drugače in so vsakemu članu privoščili dovolj potrebnega počitka. Do sedaj najdaljša seja poslanske zbornice se je vršila 15. jun. 1895, v kateri so mladočeški obstrukcionisti hoteli preprečiti davčno preosnovo. Ta seja je trajala 16 ur. Pol ure je bila krajša 19. dec. 1880, ki je trajala od 10. ure dopoldne do polstirih zjutraj. Na dnevnem redu je bila verifikacija volitev iz gorenjeavstrijskega veleposestva. Tudi takrat se je odlikovala levica s sedaj navadnimi predlogi na glasovanje po imenih. Toda takih skandaloznih, otročje-bedastih prizorov, kakor se pojavljajo sedaj, posebno pa v zadnji nočni seji, do sedaj še ni poznal avstrijski, in menimo, tudi noben drugi evropski parlament. Dosedaj najdaljša seja, kar jih pozna svetovna zgodovina, je bila sicer v angleškem parlamentu l. 1882, ki je trajala celih 32 ur, toda takih brezplodnih komedij gotovo niso uganjali zastopniki angleškega naroda, kakor naši nemški „olikanci“. Le škoda za dragi čas in pa ogromne svote, ki jih morajo plačevati avstrijski davkoplačevalci za take prismodarije.

Legitimacijski odsek je v svoji drugi seji predvčeršnjim dopoldne razdelil zopet nekaj volilnih aktov mej posamezne člane odseka. Akte o izvolitvi posl. dr. Bulata je izročil odsek posl. dr. Laginji, one o izvolitvi poslancev poljskega kluba pa vse klubovim tovarišem v smislu sklepa prve odsekov seje, o katerem smo že izrekli svoje mnenje. Posl. Barwinski je poslal „N. Fr. Presse“ popravek z ozirom na njeno poročilo o prvi odsekovi seji, v katerem izjavlja, da je neresnično poročilo poslanca Daszynskega, češ da so se za volitve v okraju posl. Barwinskega dogajali umori in poboji in da je to sodnijsko dokazano. Posl. Barwinski ne pravi, da je omenjeni list napačno poročal, marveč le, da je neresnično, kar je izjavil njegov nasprotnik v legitimacijskem odseku. Ako torej temu ni tako, bi bila večina odseka kaj lahko glasovala za javnost pri odsekovih razpravah, kajti tú bi se bili lahko prepričali o neresničnosti trditev nasprotnikov poljskega kluba. Sicer pa je celemu svetu znano, da se povodom volitev ne zgodi nikjer toliko nepravilnostij in nasilstva, kakor ravno v Galiciji, in ako se morda ravno v Barwinskega okraju niso zgodili taki zločini, dogajali so se v okrajih nekaterih drugih zastopnikov poljskega gospodujočega stanu.

Zunanji minister grof Goluhovski poda se prihodnji teden, kakor smo omenili včeraj po poročilu „Agenzia Stefani“, katero potrjuje tudi du-

najski „Framdenblatt“, v Italijo, da obišče kralja Umberto kot zaveznika Avstro Ogerske, kar mu dosedaj še ni bilo možno storiti. Vsprejem našega zunanjega ministra pa se ne vrši v Rimu, marveč v Monzi iz čisto jasnega vzroka. Do sedaj namreč še ni noben član katoliške avstrijske vladarske hiše posetil italijanskega kralja v Rimu, ker pripoznava vsak katoličan, da Rim ni prava stolica Umbertova, marveč po pravici še vedno pripada vrhovnemu poglavarju cerkve, akoravno ga je italijanska vlada oropala te posesti.

Pruski Nemci za avstrijske „zatirance“. „Köln. Zeitg.“ poroča, da priredi vsenemška zveza dné 12. novembra v Berlinu shod, na katerega bodo povabili več avstrijskih nemških poslancev, da jim poročajo o „neznosnem“ položaju Nemcev v Avstriji. Po teh poročilih se bodo nemški prijatelji natančno poučili o razmerah v Avstriji in vedeli potem uravnati svoje korake v pomoč „zatiranemu nemštvu“ v našem cesarstvu. Najbrže pa iz te moke ne bo nič kruha, kajti z druge strani se poroča, da bo pruska vlada napela vse moči, da prepreči nameravani shod ter pokaže našim Miheljnom, da onostran meje ni prostora za take stvari.

Srbski ministriški predsednik o domačih razmerah. Novi načelnik srbskega kabineta Gjorgjević je izjavil v nekem pogovoru sotrudniku mažarskega lista „Bud. Hirap“ mej drugim tudi nastopno: Evropsko časopisje se zelo moti, ako trdi, da je provzročitelj krize v Simićevem kabinetu razkralj Milan. Jediní vzrok je bila prejšnja vlada sama, ki je izgubila popolnoma vse zaupanje kralja Aleksandra. Neizmerno se veselim, pravi kabinetni načelnik nadalje, da me je kralj pozval na to mesto in sicer ne na priporočilo Milanovo. Zagotavljam, da razun kralju nikomur ne bom dovolil vtikati se v moje posle, ker hočem s svojimi tovariši napraviti zopet jedenkrat red v Srbiji. Zboljšati hočemo drž. finance, red in pravičnost uvesti v upravo in pravosodje ter preveč s politiko se pečajoč srbski narod navajati k častnemu delu. Nadalje izjavlja ministriški predsednik, da se prav nič ne ozira na pisavo domačih listov, z vso strogostjo pa bode zasledoval onega, ki bi se predrznil napasti kralja ali njegove stariše. V zunanji politiki ne nastopi nikaka sprememba, ker ni potrebna, napram vsem velevladim hoče njegova vlada gojiti najboljše razmere. O kakem tajnem nalogu pa, kakor pišejo razni listi, ne more biti govora, kajti kar se tiče Milana in Natalije, spada vse v domačo kraljevo zadevo. S tem je torej Gjorgjević razložil svoj načrt ter hotel a priori odbiti od sebe vse napade na njegovo osebo in njegovo vladu. Da se mu bo to posrečilo, o tem je sam najmanj prepričan.

Nekaj statistike o elektrarnah v Nemčiji.

Ker si Ljubljana ravnokar gradi svojo veliko elektrarno, utegnili bi mnogim bralcem ustreči, ako jim v kratkem navedemo, kako napreduje električna razsvetljava drugod.

V nastopnih vrstah objavljamo nekoliko podatkov o številu in obsegu elektrarn na Nemškem, to je v onem ozemlju, ki spada sedaj k nemškemu cesarstvu. Te podatke smo posneli v Berlinu izhajajočemu strokovnemu listu „Elektrotechnische Zeitschrift“, kateri že več let zaporedoma svojim bralcem podaja kolikor največ natančno statistiko o stanju električne razsvetljave in o številu elektrarn.

Zadnja v letošnjem letniku objavljena statistika se naslanja na stanje dne 1. marcija t. l. Glasom te statistike je ob tem času delovalo na Nemškem 265 večjih elektrarn, t. j. takih javnih električnih central ali naprav, ki oskrbujejo po cela mesta ali kraje z električno energijo za razsvetlavo ali za elektromotorje. V tem številu pa niso zapodane one elektrarne, iz katerih dobivajo po raznih mestih električne železnice svojo gonilno silo, prav tako tudi ne one manjše centrale ali elektrarne, ki služijo razsvetljavi jedino le posamnih poslopij, in svojih tokovodov nimajo napeljanih po javnem svetu, čez ceste in ulice. Število takih privatnih elektrarn pa je zelo veliko, ker ima n. pr. večina večjih tovarn svojo lastno električno razsvetlavo.

Izmed teh 265 javnih elektrarn je 41 lastnina dotičnih mest ali občin, v katerih se nahajajo, druge pa so lastnina ali posameznih podjetnikov ali delniških družb.

Najmanjše mesto, ki ima svojo elektrarno, je mesto Diedolshausen, ki šteje le 1051 prebivalcev,

največja mesta pa so Monakovo, Vratislava in Draždane.

Kot gonilna sila služi pri 151 elektrarnah vodena para, pri 45 voda, pri 6 svetilni plin, pri jedni stiskan zrak, pri drugih pa ali voda in vodene pare ob enem, ali pa voda in plin, ali pare in plin. Posebno ondu, kjer služi voda kot gonilna sila in je ob času suše primanjkuje, stoje za tak slučaj parni stroji ali plinovi stroji v rezervi.

Ako se stroji pri vseh elektrarnah popolnem izkoriščajo, dobiva se 28.236,6 kilovatali 78.236.600 vatov električne energije. Če se računi, da troši normalna žarnica s svetilnostjo 16 sveč 50 vatov, potem dajejo vse nemške javne elektrarne električne energije za 1.668.587 ob istem času svetlečih normalnih žarnic.

Kakor je pač lahko umevno, razlikujejo se posamezne elektrarne zelo po svoji velikosti.

Največje elektrarne so: v Berlinu, Mauerstrasse, za 5486 kilovatali, v Hamburgu, Zollvereinsniederlage, za 4760, v Hamburgu, Poststrasse, za 4182, v Lipsiji za 2300, v Stuttgartu za 2130, v Draždanih za 2088 kilovatali, najmanjše je v že omenjenem Diedolshausenu za 4 kilovate, s katero je staknenih 60 normalnih žarnic in 8 obločnic po 10 amperov. V obče prevaguje število manjših elektrarn število velikih, kajti čez 200 elektrarn daje skupaj manj kakor 1000 kilovatali.

Kar zahteva sistem električnih tokov, nahajamo pri 163 elektrarnah istomerni tok in akumulaturje, pri 41 istomerni tok brez akumulatorjev, pri 26 izmenični tok, pri 16 vrtilni tok, pri 11 mešani sistem, namreč vrtilni tok, katerega pred uporabo pretvarjajo v istomernega, pri 3 pa izmenični tok, katerega pred uporabo istotako pretvarjajo v istomernega, pri 5 elektrarnah pa sistem toka ni označen. Akumulatorji so na Nemškem zelo razširjeni, navzlic temu, da so dragi in da gre pri njih okoli 20% električne energije v izgubo, kajti nahajamo jih pri 177 elektrarnah.

Dne prvega marcija 1897 je bilo s temi 265 elektrarnami zvezanih 1.025.785 normalnih žarnic, 25.024 obločnic po 10 amperov in elektromotorjev, ki činijo skupaj delo 21.809,3 konjskih sil; od teh pripada na Berlin 187.071 žarnic, 7131 obločnic in elektromotorjev za 6449 konjskih sil.

Najstarejša elektrarna je v Berlinu v Markgrafenstrasse ter funkcionira od meseca avgusta l. 1885; vse druge so nastale pozneje in njih število se množi progresivno od leta do leta. Do konca leta 1888 je bilo delovalo le 18 elektrarn, do konca leta 1893 je njih število naraslo na 109, leta 1894 se jih je promet izročilo 36, 1895 leta 53, 1896 leta 50, in 1897 leta do prvega marcija 10. Ob istem času se je gradilo ali vsaj že definitivno sklenilo graditi še 82 novih elektrarn, tako da bode v kratkem času število elektrarn večje nego 300. Pa ne samo, da se gradijo nove elektrarne, zanimivo je tudi dejstvo, da se kaže malo ne povsod potreba že obstoječe razširiti in povečati.

Bralčevo pozornost hočemo še obrniti na to, da se rabi, kakor smo že poprej omenili, pri 6 elektrarnah svetilni plin kot gonilna sila. Take elektrarne so v Bohumu za 124 kilovatali, v Dessau-ju za 124, v Hagenu za 52, v Neuwiedu za 24, v Radolfzelli za 90 in v Zehlendorfu pri Berlinu za 60 kilovatali. Pri teh elektrarnah se izdeluje iz premoga svetilni plin, a se ne rabi neposredno za razsvetljavo, ampak za gonilno silo pri plinovitih motorjih, ki vrte dinamostroje, iz katerih se dobiva električni tok. To dejstvo kaže, da mora plin v teh krajih biti prav po ceni, kajti sicer bi ta dvojna pretvorba energije iz jedne oblike v drugo bila predraga.

Iz navedenih števil se da posneti, da električna razsvetljava v Nemčiji od dne do dne pridobiva več veljave. To se razvidi tudi iz nastopnih števil.

Leta 1894 je bilo z elektrarnami zvezanih 493.081 žarnic, leta 1895 pa 602.986; obločnic je bilo 1894 leta 12.357, 1895 leta 15.396, in elektromotorjev je bilo 1894 leta za 5635, 1895 leta za 10.254 in dne 1. marcija 1897 že za 21.809 konjskih sil.

Dočim se je od leta 1895 sem število elektrarn pomnožilo le za 47,2%, pomnožilo se je število žarnic za 70,1%, število obločnic za 62,5% in število elektromotorjev izraženo v številu konjskih sil za celih 112,7% Gotovo lep napredek! Se.

Tedenski koledar.

Nedelja 31. oktobra: 21. pobink. Volbenk sk. evang.: Prilika o kraljevem računu. Mat. 18. — Ponedeljek, 1. novembra: Vsi svetniki. — Torek, 2. novembra: Spomin vernih duš. — Sreda, 3. novembra: Just m., Hubert sk. — Četrtek, 4. nov. Karol Bor. sk. — Petek, 5. nov.: Emerik, vojvoda ogerski. — Sobota, 6. nov.: Lenart sp. — Lunin spremine: Prvi krajeo 1. novembra ob 3. uri 35 min. pop. — Solnce izide 5. nov. ob 6. uri 53 min., zaide pa ob 4. uri 36 min. — Dan se skrči v nov. za 1 uro 14 min.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 30. oktobra.

(Kdor več dá, tisti me ima.) O agitaciji za deželnozborsko volitev, za katero se je ogrel tudi dr. Tavčar, dobili smo več poročil, ki so posebe v tem jedina, da dr. Tavčar pri agitaciji povsod nastopa kot deželni odbornik, ter da govori, da bodo volilci vse dobili za svoje potrebe, ako volijo od njega priporočenega kandidata, nič pa da ne dobé, ako volijo klerikalca. Brez osira na to, da vključ intimni zvezi slovenskih in nemških liberalcev v dež. zboru, tudi dr. Tavčar ne more dati vsega, kar volilci zahtevajo, moramo reči, da je stališče, na katero se s tem postavlja dr. Tavčar, zelo nizko in kvarljivo za naš narod. Ako narod vzgojujemo na način dr. Tavčarjev, potem ga bi imel na svoji strani tisti, ki več ima, potem je našim narodnim nasprotnikom pot mej narod odprta na stežaj. Iz osebno-strankarskih ozirov mej narod sejati tako nizkotno naziranje, zdi se nam jako nevarno, a mi upamo, da zavedni narod ne bo šel na take li-manice.

(Z Notranjskega) smo dobili oklic brezimnega osnovalnega odbora, ki sklicuje za 31. okt. pri Vičiču v Postojni občni zbor, na katerem se ima osnovati politično in gospodarko društvo za Notranjsko. O tem novem društvu govorili bomo seveda še le tedaj, ko so nam znani možje, ki bodo društvo vodili, in pa pravila; že danes pa moramo reči, da se nam zdi jako sumljiv nastopni stavek oklica: »Prepuščati moramo pa zajedno vsakemu svoja načela in svoje nazore in ne odbijati nikogar iz naših vrst, kateri hoče delati v prid našemu narodu.« Taki stavki so največje nesmisli. Kdor tako misli, tak hoče hišo zgraditi brez temelja. Torej somišljeniki pozor!

(Še vedno ljubljanske nune) »Narod« se se vedno ne more potolažiti, da se mu ni posrečilo očrtni pred slov. svetom ljubljanske uršulinke. Mi smo »Nar.« neosnovane trditve po zasluženju odbili in tudi zasluge »Nar.« gospode za prospeh nemčurstva na Kranjskem in zlasti v Ljubljani postavili v pravo luč. Danes samo konstatujemo, da »Nar.« sam našim dotičnim z dokazi podprtim trditvam ne oporeka, ampak se v obnemogli svoji jezici zaletava v — knezoškofijski ordinarijat, kateremu očita, da se v njem skoraj izključno sopiri nemškutarsko nadutstvo. Strast pravijo, da slepi, in menda je res tako. Kajti drugače bi »Narod« vendar ne mogel tako grdo pačiti resnice. Knezoškofijski ordinarijat je za vladanja sedanjega knezoškofa čisto nemške napise nadomestil z dvojezičnimi in uraduje na slovenske uloge slovenski, na nemške pa nemški, uprav tako kakor — ljubljanski magistrat. Kaj torej gg. Tavčar in Malovrh od njega še zahtevata? Znosita naj se rajši nad svojim pristajem absolutno-narodnega kopita — ljubljanskim zupanom.

(Slavnostni dnevi v uršulinskem samostanu v Škofji Loki.) Poroča se nam: Prošli teden je bil zelo vesel za samostan č. gospej uršulink v Škofji Loki. Prevzvišeni gospod knezoškof so že v nedeljo prišli v Škofjo Loko in naslednja dva dneva imeli kanonično vizitacijo v samostanu. V sredo pa se je vršila prelepa slavnost. Slovesno obljubo so storile č. korna sestra Mihaela Šmitek in sestre lajke: Vincencija Težak, Filomena Mohorčič, Aleksija Dolar in Valentina Mrak. Slovesno pa so bile preoblečene in vsprejete v samostan: Leopoldina Grčar za korno sestro, Ana Adamič in Alojzija Legan za sestre lajke. — V četrtek se je vršila volitev prednice. Zopet je bila izvoljena č. gospa M. Katarina Majhnič, ki je že doslej 6 let opravljala to težavno službo. Prevzvišeni gospod knezoškof so jo kot tako predstavili v ginljivih be-

sedah zbranim gospem, omenili pa, da je treba še papeževga dovoljenja, da je izvolitev pravomočna, ker je omenjena gospa že voljena v tretjič. — Prot večeru so se prevzvišeni gospod knezoškof odpeljali v Ljubljano.

(Novo mašo) obhaja na Vseh svetnikov dan v Rimu naš rojak g. dr. Mih. Opeka. Dobro znanemu slovenskemu pesniku — novomašniku: Na mnoga leta!

(Slovensko gledališče.) Verdijeva opera »La Traviata« je sinoči v slovenskem gledališču lepo vspela. Gdč. Sečnikova, gg. Rasković, Noll so se posebno odlikovali v svojih ulogah. — Tudi manjše uloge so drugi igralci prav povoljno izvrševali. Sinočna predstava je pokazala, da je slovenskega gledališča opera res nekaj nenavadnega za pokrajinsko mesto, kakor je Ljubljana.

(Darilo za rešitev življenja) je priznala in 26 gl. 25 kr. izplačala dež. vlada Ivanu Črničju iz Krasince, ker je 9. julija t. l. rešil iz vode dečka Petra Pezdirea.

(Posvetovanje v Žireh.) Ponedeljkov »Slovenski Narod« ima kratko poročilo o posvetovanju v Žireh gledé deželnozborske volitve v idrijsko-vipavskem okraju. Ker poroča »Narod«, povemo še mi. V nedeljo jutro je oznanil občinski sluga, da bode popoldne ob 3. uri v Žireh shod. Kje bode, sam ni vedel. Rekel je, da bodo to odločili gospodje, ko pridejo v Ziri. Govorilo in oznanjalo se je pa že preje več dnij, da pride na shod dr. Tavčar ter predstavi tukaj kandidata. Popoldne ob 3. uri se pripelje več gospodov iz Idrije. Gledali smo za vozom in videli, da so jo zavili v Novo Vas k županu g. Sedeju. Sklepali smo iz tega, da se bode vršil tukaj shod. Mej drugimi sta šla na »shod« tudi domača dva gospoda duhovnika ter vikar Hladnik iz Črnega Vrha in »kapelan« Oswald iz Idrije. Okolu 1/4. ure pride dr. Tavčar v sobo, kjer je imel biti shod. Vikar Hladnik zahteva, naj se voli predsednik, ter predlaga gosp. župnika. — Dr. Tavčar pa vstane ter pravi: Predsednika ne bomo volili nobenega, ker nimamo shoda. Zbrali smo se le na prijateljsko posvetovanje, koga naj volijo Zirovci v deželni zbor. Tako smo ostali brez predsednika. Prvi se je pri naslednjem »posvetovanju« oglasil k besedi dr. Tavčar ter razlagal, da prihaja kakor deželni odbornik; kot tak zastopa tudi koristi Zirovcev. Ako bodo 16. novembra Zirovci volili njegovega kandidata, dosegli bodo vse, ako pa klerikalnega, ničesar. Dobro naj torej pomislijo, gre se jim za novo šolo, urejenje vode in še mnogo drugega. On dobro pozna vse potrebe, bolj »kakor kak strgan duhovnik«. Ker se je predrznil vikar Hladnik dr. Tavčarju včasih vmes poseči, dobil je naposled olikan odgovor: Molčite, vi še tega ne veste, kar vaša kuharica! — Ko je dr. Tavčar končal, govoril je vikar Hladnik in pokazal, kako katoliško-narodna stranka dela v prospeh slovenskega ljudstva. Od poslancev zahteva, da so dobri katoličani, dobri Slovenci in so jim na srečo gospodarske potrebe slovenskega naroda. V nadaljnjem govoru kaže Hladnik, kako se je narodna stranka, na čelu ji navzoči dr. Tavčar, pregrešila proti ljudstvu slovenskemu s svojo zvezo z odpadnikom Schweglom in Nemci. — Celó v deželni šolski svet so narodnjaki poslali Nemca Schafferja. Kazal je, koliko koristnih zadrug je že ustanovila kat. stranka, v tem ko liberalizem vse podira. Krščanske stranke nazor je: Ne ločitve, združitve zdaj so časi. Toraj postave o kmetskih domovih treba. (Dr. Tavčar kliče: Ko se vam tako smilijo ti ubogi kočarji, jih bo črnovrški vikar pa vsaj, ko umró, zastoj pokopal! Hladnik: Veste, gospod doktor, več sem jih že jaz zastoj pokopal, kakor jih je dr. Tavčar zastoj zastopal.) Treba je deželne zavarovalnice, nadaljuje Hladnik. Kdo se ji ustavlja, kdo dela za njo? Klerikalec Zitnik jo je sprožil iz nova, — prijatelj in somišljenik dr. Tavčarjev, Ivan Hribar, ji nasprotuje. Isto velja o mirovnihi sodiščih, kakoršno je pred kratkim notar Gruntar priporočal. Katoliški shod l. 1893 je prvi na Slovenskem stavil resolucijo, naj se snujejo mirovna sodišča. To bi bile obče potrebe. Pa tudi za krajevne potrebe ni doslej nič skrbela liberalna stranka. Dr. Tavčar se je n. pr. izognil novi cesti in popravi stare idrijske ceste. In vendar je to vitalno vprašanje za Zirovce. Katoliška narodna stranka je vedno delala v tem zmislu in bode še nadalje, zato naj volijo moža katol. nar. stranke! Po kratkem premolku se oglasi Oswald iz Idrije in prav tako kratko s številkami pokaže, kako dela liberalna stranka proti koristim kmeta. Zato zastopnik

kmečkega okraja nikdar ne sme sedeti v sedanjem klubu mestnih poslancev. Tudi trditve dr. Tavčarjeva: Naša stranka je najmočnejša, ne more nikogar speljati, ker je neresnična. Saj je vendar mnogo več katoliško-narodnih poslancev. Če pa prišteva k svoji stranki Nemce, slobodno mu: Pošten narodnjak v tak klub ne vstopi. Dr. Tavčar je mej šumom odgovarjal na dolgo in široko najprej „učenjaku“ Oswaldu, potem „poštenjaku“ Hladniku. Vmes je marsikatero zvedel. Zlasti je zaropotalo, ko je vedno in vedno čeval o kapelanih v deželnem zboru. Nismo mu pustili dalje, dokler ni popravil v toliko, da je rekel: No, so pa duhovni! Da je vmes vpletel seveda dr. Tavčar tudi „brata Jakoba“ v Ljubljani, posebej še omenjati ni potreba. Končal je: „Zdaj pa nobenemu več ne odgovarjam“. In tudi ni več odgovarjal, ampak kar zmanjkalo ga je. Prišlo ni do nobenega sklepa, predstavil se ni noben kandidat, predsednika so se bali: in to naj je poraz katol. narodne stranke? Mar je ona sklicala „posvetovanje“ in ne dr. Tavčar? „Slov. Narod“ pripoveduje še o posvetovanjih v drugih dveh gostilnah. Uspeh teh posvetovanj je bil enak kakor v prvi. Mislim pa, da vendar le ne bom imenoval „posvetovanje“ takega divjega vpitja, kakoršno je bilo vsaj v zadnji gostilni. Dr. Tavčar je moral biti tu nezadovoljen: Zabavljaj je on, zabavljalo se je prav krepko njemu; smešil je nasprotnike, osmešil sam sebe (katol. narodni stranki šteje za neodpustljiv greh, da je bila za dvojezične napise; v odgovor je dobil brž: Vi ste bili naš advokat!); imponirati in ustraševati je hotel s svojim glasom, od nasprotnih strani so ga skoro prevpili po geslu: bêt z bêtom. Iz Zirov je odhajal dr. Tavčar z zavestjo, da imajo tudi Zirovci še svoje glave, ki se ne vpoognejo pred njim, marveč tudi pri volitvah delajo po svojem prepričanju.

(Izžrebani porotniki) 29. oktobra t. l. so bili izžrebani pri c. kr. deželnem sodišču v Ljubljani za porotne sodbe, ki se prično koncem novembra, nastopni gg.: Arko Franc, posestnik v Postojni; Bayer Mihael, trgovski družnik v Ljubljani; Belec Anton, posestnik v Šent Vidu nad Ljubljano; Druškovič Andrej, trgovec v Ljubljani; Detela Karol, posestnik v Dobu; Fröhlich Armard, hišni posestnik v Ljubljani; Florian Karol, knjigotržec v Kranju; Fröhlich Anton, hišni posestnik; Galle Anton, notarski kandidat v Ljubljani; Goričnik Franc, trgovec v Ljubljani; Globočnik Viktor, c. kr. notar v Kranju; Hofmann Viktor, deželni računski svetnik v Ljubljani; dr. Horvat Franc, odvetniški kandidat v Ljubljani; Hren Franc, veletržec v Ljubljani; Janesch Janez, tovarnar v Ljubljani; Kapsch Jakob, zlatar v Ljubljani; Kuttin Franc, trgovec v Postojni; Lininger Janez, hišni posestnik; Pleiweiss Jožef, hišni posestnik v Ljubljani; Pock Franc, graver v Ljubljani; Pintar Anton, trgovec v Kranju; Peruzzi Martin, posestnik v Lipah na Barju; Recher Viktor, hišni posestnik v Ljubljani; Sark Franc, krojaški mojster v Ljubljani; Schumi Luka, krojaški mojster v Ljubljani; Stedry Guido, hišni posestnik v Ljubljani; Strehar Jožef, mesar v Ljubljani; Sušnik August, posestnik v Škofji loki; Siherl Janez, župan v Čevicah pri Logateu; Šerko Franc, posestnik v Cirknici; Stare Julij, pivovar v Mengšu; Tönnies Adolf, tovarnar v Ljubljani; Tolazzi Tomaž, posestnik v Logateu; Vizjak Vinko, deželni računski revident v Ljubljani; Verbič Jožef, posestnik na Vrhniki; Widmayer Ludvig, prodajalec pohištva v Ljubljani. — Namestovalni porotniki: Accetto Valentin, zidarski mojster v Ljubljani; Babnik Janez, trgovski poslovodja v Ljubljani; Blaznik Lorenc, hišni posestnik v Ljubljani; Erjavec Alojzij, čevljarški mojster v Ljubljani; Ham Jožef, mesar v Ljubljani; Hren Jožef, hišni posestnik v Ljubljani; Kollmann Friderik, knjigovodja v Ljubljani; Randhartinger Emil, menjalnice blagajnik; Vrhunc Ant., trgovski pomočnik v Ljubljani.

(Delavska zavarovalnica proti nezgodam v Trstu.) Za prihodnje nove volitve predstojništva in razsodišča te zavarovalnice sta se dogovorila ljubljanski in slovensko-hrvatski tržaški volilni odbor gledé kandidatov in razglašata listo, v kateri so priporočeni: A. Za predstojništvo — izmed podjetnikov v kategoriji I. član Schiwitz Matija Valentin, inženir v Trstu; namestnik: Mankoč Ivan, veletržec v Trstu; v II. član: Tönnies Viljem, tovarnični družnik v Ljubljani; namestnik: Achtschin A. O., ključavničar v Ljubljani; v III. član: Kosler Peter, tovarnični družnik v Spodnji Šiški; namestnik:

Luckmann Anton, tovarnični družnik v Ljubljani; v IV. član: Šupančič Filip, stavb. podjetnik v Ljubljani; namestnik: Treo Viljem, stavb. podjetnik v Ljubljani; v V. član: Gassner Andrej, tovarnar v Trziču; namestnik: Grile Luka, tovarnar v Zgošči; v VI. član: Kušar Josip, lastnik mlina v Domžalah; namestnik: Verbič Josip, tovarnar v Bistri pri Borovnici. — Izmed delavcev v kategoriji I. član: Gherbiz Valentin, kotlar v Trstu; namestnik: Borri Anton, delavec v Trstu; v II. član: Krečič Andrej, mehanik pri Lloyd v Trstu; namestnik: Sadež Ivan, livar v Trstu; v III. član: Škof Fran, delovodja v c. kr. tobačni glavni tovarni v Ljubljani; namestnik: Zavašnik Fran, delovodja v c. kr. tobačni glavni tovarni v Ljubljani; v IV. član: Kolman Friderik, uradnik kranjske stavbene družbe v Ljubljani; namestnik: arhitekt Wolf Anton, uradnik kranjske stavb. družbe v Ljubljani; v V. član: Rütting Karol, faktor tiskarne Kleinmayr & Bamberg v Ljubljani; namestnik: Gostinčar Josip, paznik v predilnici v Ljubljani; v VI. član: Novak Alojzij, ključavničar v Velški papirnici; namestnik: Plevnik Josip, delavec v Velški papirnici. B. Za razsodišče izmed podjetnikov prisednik: Hribar Ivan, župan ljubljanski; namestniki: 1. Bamberg Otomar, tovarnični družnik v Ljubljani; 2. Knez Ivan, so-lastnik opekarne v Ljubljani; 3. Peterca Janez, lastnik opekarne v Črnučah pri Ljubljani; — izmed delavcev prisednik: Zanon Josip, kalafat v Trstu; namestniki: 1. Moravec Maks, tiskar v Trstu; 2. Rizzi Anton-Cillo, kalafat v Miljah; 3. Pock Anton, livar v Trstu. — V predstojništvo voli vsaka kategorija zase, v razsodišče pa volijo podjetniki vseh šest kategorij skupaj in delavci oziroma uradniki vseh šest kategorij skupaj. Volitvam je določen 6. dan novembra letos; do tega dne ob 4. uri popoldne morajo biti poslani glasovnice volitveni komisiji za delavsko zavarovalnico proti nezgodam v Trstu.

(V letošnjem avansement-u) so med drugimi postali tudi častniki nastopni deželani: Ernest Thienel (pešpolk št. 70), Ivan Zupanc (pešpolk št. 35), Josip Paternoster (pešpolk št. 90), Frid. Bukvič (pešpolk št. 35), Jurij Deisinger (pešpolk št. 36), Beno Putteany (pešpolk št. 11), Adolf Stampfl (pešpolk št. 16), R. Rüling (pešpolk št. 91), Albin Svetec (ulanec št. 6).

(Iz Semiča.) Dne 28. t. m. ob 10. uri zvečer izdihnila je svojo plemenito dušo gospica Ivana Sigon, učiteljica v Semiču, v 27. letu svoje starosti. — Bila je vrla in marljiva učiteljica. Blag jej spomin!

(Iz Celovca), dne 29. okt. V Ljubljani se že veselijo telefona. No, tudi Celovčani ne bodo dolgo zaostajali za vami. V kakih treh tednih ga že dobimo. Drogi po strehah se pridno postavljajo in delajo druge potrebne priprave. Naročnikov je oglašanih nekaj nad 60. — Na vernih duš dan dne 2. nov. imajo celovski socijalni demokratje zopet shod. Voditelj, žid. dr. Ellenbogen z Dunaja bode poročal o predlogih socijaldemokratske frakcije v državnem zboru. Zadnji shod jim je bil vladni zastopnik razpustil. — Nemška književna družba sv. Jožefa šteje letos nad 19.000 udov. Udje dobivajo po 5 knjig.

(Sejmi po Slovenskem od 1. do 6. novembra.) Na Kranjskem: 2. v Črnomlju, Zagorju, na Jesenicah, Mirni, v Cerknici; 3. na Mirni; 4. v Preski pri Medvodah; 6. v Kropi, Velikih Lasičah, Mengšu, na Vrhniki, v Šentvidu pri Zatičini. — Na Slov. Štajerskem: 6. v Brezicah, na Rečici, pri sv. Lenartu v Slov. Goricah, pri Novi Cerkvi, v Sevnici na Dravi, pri sv. Vidu, v Ponkvi. — Na Primorskem: 2. v Trstu, Drencini, Glemoni in Sežani, 6. v St. Lenartu pod Altano.

Društva.

(Odbor slovenskega katol. akad. društva „Danica“ na Dunaju) sestavi se je za zimski tečaj 1897/98 sledeče: jur. Val. Levičnik, predsednik; fil. Anton Vadnal, podpredsednik; fil. Rad. Bergant, tajnik; fil. Bogomil Remec, blagajnik; jur. Ivan Sinkovec, knjižničar; med. Ivan Hubad, arhivar.

(Pevsko društvo „Slavec“) bode na vseh svetih dan ob 1/4. uri popoldne svojim umrlim članom peče tri zборе žalostinke, ob velikem

krizu na starem pokopališču. — Meseca novembra pa se otvori društvena pevska šola ter se vabijo vsi oni, ki imajo veselje in nadarjenost do petja, da porabijo to ugodno priliko. Pouk v petju je brezplačen. Vpisuje se vsaki ponedeljek in sredo od 8.—9. ure zvečer v društvenih prostorih v „Narodnem domu“ (I. nadstropje, na levo).

(Narodni dom.) Ker ima dné 3. novembra t. l. občinski svet svojo redno mesečno sejo, preloži se za isti dan sklicani izredni občni zbor „Narodnega doma“ na ponedeljek, dné 8. novembra t. l. ob šestih zvečer.

Odbor „Narodnega doma“.

Darovi.

Za Jeranovo dijaško mizo: Neimenovan iz St. Vida 2 gld. — Neimenovan župnik iz Notranjske 3 gld. in nekaj obleke. — G. J. Azman, župnik gorjanski, 3 gold. namestu venca na grob gospe Brus-Stefetove. — Iz Sorice 7 gld. 50 kr. — Neimenovan 7 gld. — G. Ant. Nemec, župnik v Kokri, 2 gld. nam. venca na grob župnika Jos. Gerčarja. — Krajni šolski svet v Loškem potoku 3 gld. — Dobljena loška stava 8 gld. — Po vsakoletni navadi namestu prešic neimenovan mokar 5 gld.

Za „Pripravnikiški dom“: G. Ivan Lavrenčič, dekan v Smartnem pri Litiji 5 gld. mesto venca na grob župniku g. Jos. Gerčarju. — Bog plačaj!

Za nagrobni spominek: Gg. ljubljanski bogoslovci so darovali 44 kron za nagrobni spominek svojemu pokojnemu tovarišu g. Matevžu Jesenovecu.

Telegrami.

Dunaj, 30. oktobra. Ob 6. uri zvečer se je zaključila tajna in pričela zopet javna seja. Takoj pričetkom javne seje se prično burni prizori na levi, ki je od vseh strani oblegala predsedniški oder, vsled česar je podpredsednik Abrahamowicz pretrgal sejo za nekaj minut. Po otvoritvi je dobil besedo progovornik posl. Jedrzejowicz, kar je dalo levičarjem zopet nov povod k škandalom. Z vso močjo so tolkli kričali ob pulte in v jednomer kričali nad predsednikom. Ker postaja vrišč z vsakim trenutkom večji, pretrga podpredsednik zopet sejo in izjavi po otvoritvi ob 8. uri, da je seja zaključena. To izjavo je spremljevala levičar z gromovitim ploskanjem. Seja je trajala skupno 25 ur. Prihodnja seja se vrši v četrtek.

Dunaj, 30. okt. O parlamentarnih praznikih skušala bo vlada doseči potom dogovorov vsprejem nagodbenega provizorija. Ako se jej to ne posreči, bo pa razpustila ali vsaj za dalje časa preložila državni zbor. Drugi menijo, da Badeni v kratkem izroči cesarju ostavko kabineta. — Dr. Kathrein je izjavil, da ne vsprejme pod nikakim pogojem predsedniškega mesta. — Vsled prenapetosti v zadnji seji je zbolelo več poslancev. Obnemogel je podpredsednik Kramar in nevarno zbolel vsled kapi poljski poslanec vit. Gorski. — Obstrukcionisti se neizmerno vesele sijajne zmage, katero so dosegli v zadnji seji z uma svitlim mečem (!).

Dunaj, 30. okt. „Wiener Zeitg.“ objavlja imenovanje inženerja pri kranjskem dežel. odboru Ivana Vladimira Hraskega rednim profesorjem kulturne tehnike na češki tehniški višji šoli v Pragi.

Dunaj, 30. oktobra. Najvišje sodišče je zavrnilo pritožbo bratov Sorškar, katera je celjsko porotno sodišče radi umora obsodilo na smrt, ter je potrdilo obsodbo.

Karlsruhe, 30. oktobra. Vspeh z večrajšnjim dnevom završenih volitev v deželni zbor je nastopen: 27 mandatov so si priborili nacionalni liberalci, 21 centrum, 5 socijalni demokratje, 5 demokratje, 2 konservativna stranka, 2 antisemitje in jednega slobodomiselna stranka.

London, 30. oktobra. „Standard“ poroča iz Carigrada, da je sultan naročil turškimi pooblaščenecem pri mirovni komisiji, naj se pogajanje dožene do prihodnje srede.

Eksekutivne dražbe.

Franceta Poženela iz Predgriz nepremakljivo posestvo (1373 gld.), terjatev 11 gld. 11/4 kr., dné 6. nov. in 11. dec. v Idriji.

Jakoba Mivca iz Selc posestvo (2915 gld.) s pritliklno (73 gld.) dné 8. nov. in 8. dec. v Cerknici.

V sedanjem času za jemanje najbolj pripravno
pristno, čisto in sveže 53 1

dorševo med. ribje olje

je ugodnega okusa in lahko prebavljivo. — Cena
steklenici 50 kr., dvojna steklenica 1 gld. Priporoča

lekarna L. Leustek v Ljubljani,
Renijska cesta št. 1, poleg mesarskega mosta.
Telefona št. 68 je slav. občinstvu v poljubno porabo.

Foulard-svila 60 kr.

do gld. 3-35 meter, — japonska, kitajska itd. v najnovejših
vzorcih in barvah, tudi črna, bela in barvena **Henneberg-**
svila od 35 kr. do gld. 14-65 meter — gladka, progasta,
križasta, vzorčasta, damasti itd. (ok. 240 razn. kakovosti in
2000 razn. barv, vzorcev itd.) **Poštnine in carine prosto**
na dom. — Vzorci obratno. — Dvojnat pismeni porto v
Svico.

Tovarne za svilo G. Henneberg
32 e. in kr. dvorni zalagatelj, **Curih.** 17-14 2

Gosp. lekarnarju Piccoli-ju v Ljubljani.

Podpisani usoja si Vašemu blagorodju uljudno
naznaniti, da rabi poslano tinkturo za želodec
(Tinctura Rhei composita G. Piccoli) z izvrstnim
uspehom proti želodčnemu in kataru v črevesih, isto-
tako tudi proti jetrnim in žolčnim izlivanjem.

Bolnišnica usmiljenih bratov.

Gradec, dne 2. februarja 1897.

Provincijal
brat Emanuel Leitner.
nadzdravnik.

232 100—61

Izvir: Giesshübl Sauerbrunn,
želez. postaja, zdravilno kopališče pri Karlovi varhi.
Prospekti zastoj in franko.

MATTONIJEVE
GISSHÜBLER
najčistije lužne
KISELINE

ki se po izreku medicinskih avtoritet s pose-
bnim vspehom rabi pri boleznih: **motenem**
prebavljenju, želodčnem kataru, slabem želo-
dču, pomanjkanju slasti do jedi, zgagi itd.,
ter **kataru v sapilih**, zasliženju, kašlju in
(III.) hripavosti. 4 44

Henrik Mattoni v Giesshübl Sauerbrunn.

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih speci-
rijskih prodajalnicah in trgovinah z jestvinami in vinom.

Umrli so:

29. oktobra. Stefan Žužek, pekovski mojster in posest-
nik, 88 let, Florijanske ulice 12, ostarelost.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m.

Dan	Čas opa- zovanja	Stanje barometra v mm.	Tempera- tura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padavina v 24. urah v mm.
29	9 zvečer	746.4	3.3	sl. svzh.	jasno	
30	7. zjutraj	746.4	-0.6	sl. jzah.	megla	0.0
	2. popol.	744.9	4.6	sl. svzh.	jasno	

Srednja večerajšnja temperatura 3.7°, za 4.1° pod normalom.

Zahvala. 738 1—1

O priliki prebitke izgube našega iskreno ljub-
ljenega in najboljšega brata, strijca in svaka gospoda

Ferdinand-a Kozak

mesarskega mojstra, hišnega posestnika in cerkvenega
ključarja pri farni cerkvi sv. Petra

došli so nam od blizu in daleč izrazi globokega so-
čutja. Prekrasni darovani venci in mnogobrojna ude-
ležba pri pogrebu utešili so vsaj nekoliko zadeta srca.

Ni nam mogoče vsem častitim prijateljem, vsem
preblagim sorodnikom in znancem rajncega zahvaliti
se osebno, zato izrekamo tem potom svojo najglobo-
kejšo zahvalo.

Posebno se zahvaljujemo visokočastiti duhov-
ščini, v prvi vrsti preč. gospodu župniku M. Malensku,
kateri je preblagemu pokojniku v zadnjih trenutkih
njegovega življenja z iskrenimi molitvami na strani
stal, častitim gospodom bogoslovcem za ginljivo petje,
slavnemu telovadnemu društvu »Sokol«, slavni me-
sarski zadrugi, častitim šolskim in usmiljenim sestram,
častitima zavodoma dekav v Marijanišču in deklic
pri Lichtenturnu in sploh vsem, ki so ranjcemu ska-
zali zadnjo čast. Bog povrni!

Ljubljana, dne 31. oktobra 1897.

Žalujoči ostali.

Zahvala. 737 1—1

Za mnoge in srčne dokaze odkritega sočutja, ki
so nam povodom globoko žaleče ločitve našega iskreno
ljubljenega očeta, oziroma brata, deda in pradedu,
gospoda

Gašperja Achtschina,

meščana, hišnega posest., bivš. ključav. mojstra,

došli v tako obilni meri, kakor tudi za mnogoštevilno
in tolažeče spremstvo pri pogrebu ter za krasne da-
rovane vence izrekamo vsem ljubim prijateljem in
znancem svojo najprišrenejšo zahvalo.

LJUBLJANA, dne 30. oktobra 1897.

Žalujoči ostali.

Bortolo Sardotsch, Koper

(tvrška obstoji od l. 1828)

prodaja

domaća in inozemska olivna olja.

Na zahtevanje pošilja vzorce brezplačno in franko.

Ozir poštenosti,

zmernih cen in točne, redne postrežbe so najboljši dokaz razni
samostani, cerkvena predstojništva in zasebniki, kateri pri
gornji tvrdki kupujejo vse, kar potrebujejo takega blaga, od
najfinjšega namiznega olja do goriva in olja za ma-
zanje strojev. 674 19

Alojzij Večaj

izdelovalec pečij iz glinastih snovij

v Ljubljani, Opekarska cesta 61

preje Igriške ulice 2 47—38

priporoča lepo svojo zalogo

raznovrstnih pečij

od najpreprostejših do najfinjših, raznobarvne: rujave, zelene,
bele, pri naročilih pa tudi drugačne barve. V zalogi ima tudi
kahljice za štedilnike, sploh razne glinaste izdelke.

Za svoja dela jamči leto dni. Cene so najnižje.

Cognac St. Julien

najboljše tuzemske znamke prodaja samo tvrška

Kam & Murnik

734 3—1

špecerija in delikatese.

Staropreizkušeno dijet. kosmet.
sredstvo (vibrilno) za okrepčavo
in utrjenje žil in mišic člove-
škega telesa.

Kwizdov fluid

Znamka: kača (hribolaški fluid).

Z uspehom ga rabijo hribolazci, biciklisti
in jahači, da se utrdé in okrepčajo po
dolgem naporu. — Cena steklenici 1 gld.,
pol steklenice 60 kr.

Pristen se dobiva v vseh lekarnah.

Glavno zalogo ima

okrožna lekarna v Korneuburgu
pri Dunaju.

Vse stroje za poljedelstvo!

Vnoviž znižane cene!

Trijeri (čistilni stroji za žito) v natančni izvršitvi. Sušil-
nice za sadje in zelenjavo. — Škopilnice proti
peronosperi, zboljani sestav Vermolerov. — Mlatilnice,
mlini za žito, stiskalnice (preše) za vino in sadje
različnih sestav (te stiskalnice imajo skoro ono tlačilno moč,
kakor hidravlične [vodovodne] preše). — Slamozernice,
katere se jako lahko gonijo, po zelo zmernih cenah. — Sti-
skalnice za seno in slamo, ter vse potrebne, vsakovrstne
poljedelske stroje prodaja v najboljši izvršitvi

IG. HELLER na Dunaju,
II/2 Praterstrasse 49.

Pred ponarejanjem se je posebno treba varovati!

182 11

Zastopniki se iščejo.

265 20-15

Podpisana uljudno naznanjam, da sem se s svojo

trgovino z umetnimi cvetlicami

iz Slonovih ulic preselila

v barako Miklavčevo, za vodo ob škofiji.

Priporočam svoje izdelke: šopke, vence itd. slavnemu
občinstvu, zlasti prečastiti duhovščini za cerkveno porabo.

Razprodajalcem dovoljujem primeren popust.

730 3—1

V. Eisner.
„Pri ovetlicah“.

Ivan Kordik

Prešernove (Slonove) ulice št. 10—14, Ljubljana,

priporoča svojo veliko izbero:

norimberškega in galanterijskega blaga, zimskih
čevljev, čevljev za telovadbo in gumi-čevljev vse
velikosti; dalje jedilnega orodja: žlico, nožev in vilic
s košenimi in roženimi držali, tudi iz alpaka in alpaka-srebra,
priznane najboljše proizvodi. 736 3—1

Za Miklavža: Veliko izbero igrač.

Prodaja na debelo: Potrebščin za čev-
ljarje, sedlarje in
tapetarje. Vsakovrstnega blaga za kramarje.

Kadilne potrebščine za trafikante.

Zunanja naročila se takoj izvrš.

80420—17

Krčmarji in zasebniki, kateri želé kupiti

pristna, naravna vina,

obrnejo naj se do

677 15—7

Pavla Sponza

v Rovinju v Istri,

kateri dá popolno jamstvo za pristnost njegovih vin. — Na
željo vpošlje **vzorce belega in „moscato rosa“, terana**
in **belega isterskega vina.**

Preč. duhovščino še posebej opozarja na svoja na-
ravna pristna vina za uporabo pri daritvi sv. maše.

Katol. Bukvarna v Ljubljani priporoča:

Koledar katol. tiskovnega društva
za l. 1898, namenjen zlasti slovenski duhov-
ščini, obsega tudi „imenik učencev“ za več ko
400 šolarjev. Neudom stane krasno vezan gld. 1.20.

Premišljevanja o življenju našega Gospoda Jezusa Kristusa
za vse dneve celotnega leta. — Spisal o. Brunon Verucy, du-
hovnik D. J.; preložili lavantinski bogoslovci. — I. zvezek
(od 1. prosinca do 30. rožnika) velja broš 1 gld 50 kr., po
pošti 10 kr. več. — Drugi del izide okoli Velike noči.

500 52—14

Preč. duhovščini
vjudno priporočam
svoje delavnice
za

slikarstvo na
steklu,
zlasti za izdelovanje
cerkvenih oken
z umetno slikarjo
Ed. Stuhl

v Gradcu.
Annenstrasse 35.
Najboljša spri-
čala in pohvale
za izvršena dela
razpošiljam na
zahtevo.

Liniment. Capsici compos.

144 18 iz lekarn Richter-jeve v Pragi

priznane izvrstno bolečine olajšujoče ma-
zilo je dobiti posodica po 40 kr., 70 kr. in 1 gld. v
vseh lekarnah. Zahteva naj se to sploh **priljubljeno**
domače zdravilo kar kratko kot 707 39—2

Richter-jev liniment s „sidrom“

ter sprejme iz previdnosti le v steklenicah z
znano varstveno marko „sidro“ kot pristno.

Richter-jeva lekarna
pri zlatem levu v Pragi.

Razpis služb.

719 2-2

V popolnitev obratnega os-bja pri centrali mestne elektrarne ljubljanske razpisujejo se naslednje **začasne službe**:

1. služba II. strojnika z letno plačo 700 gld.;
2. dve službi kurjačev z letno plačo po 600 gld.;
3. dve službi mazačev z letno plačo po 400 gld.;
4. služba pomožnega delavca z letno plačo 400 gld.;
5. dve službi paznikov pri akumulatorskeji pretikalnici z letno plačo po 600 gld.

Z hteva se znanje slovenskega jezika v govoru in p'savi.
Prosi'ci za jedno ali drugo teh služb vložijo naj svoje redno kolkovane in pravilno opremljene prošnje — katerim naj prosilci za strojniško in kurjaško službo priložijo tudi uradno spričevalo in dokazila o usposobljenosti —

do dne 8. novembra t. l.

pri podpisnem magistratu.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,
dné 22. oktobra 1897.

Odlikovani 591 4—3

ateljé za krščansko umetno slikarijo

Vilj. Jos. Lucke

v Reichenau na Severo Češkem

priloga svoje priznane izvrstne posnetke najboljših in najslavnejših del starejših in novjših slavniških, nemških, holandskih itd. mojstrov-umetnikov oljnatih-slikarske smeri; izvrstne originalne kompozicije po naročilih na kositarju ali platnu v poljubni velikosti in najraznovrstnejših slogih posamičnih umetnostnih dob za cerkve, samostane, župnije itd.

Izdeluje slike za bandera, križeva pota, oltarje, slike Kristusa, Matere božje in svetnikov itd.

Slike po dobrih fotografijah do naravne velikosti.

Kristuse iz kositarja za poljske križe. Za slike proskrbijo tudi slogu primerne okvire iz hrastovega lesa, pozlačene itd. od najpreprostejših do umetno izdelanih.

Na željo pošlje risbe in načrte za oltarne slike, za križeva pota pa vzorce z ali brez okvira franco na ogled.

Najboljša priporočila in priznanja pisma visokih dostojanstvenikov in korporacij so na uslugo.

St. 35180.

Razglas

710 3—2

mladeničem, ki stopajo v vojaško dōbo.

Zaradi prihodnjega vojaškega nabōra, ki bode 1898. l., naznanja mestni magistrat ljubljanski sledeče:

1. Vsi tu bivaajoči mladeni, kateri so bili **rojeni 1877., 1876. in 1875. leta**, se morajo **osebno** zglasiti v zapisanje

tekem meseca novembra t. l.

pri mestnem magistratu.

Kedor po tej zglatitvi premeni stanovanje ali bivališče, mora to premembo istim potom naznanjevati, dokler ni bil pri naboru.

2. Mladeničem, ki nimajo v Ljubljani domovinstva, je s seboj prinesiti dokazila o starosti in pristojnosti. sicer se zglatitev ne sprejme.

3. Začasno odsotne ali pa bolne mladeni smejo zglatiti starši, varuhi ali pooblaščeneci.

4. Oni, ki so v mestno občino pristojni in si mislijo izprositi kako v §§: 31, 32, 33 in 34 vojnega zakona navedenih ugodnosti, imajo ali **januvarija in februarija meseca 1898. leta** podpisnemu uradu ali pa najpozneje **na dan glavnega nabora naborni komisiji** z listinami opremljene prošnje izročiti.

5. Oni domači in tuji stavljeneci, ki želijo, da se jim dovoli stava zunaj domačega stavnega okraja, morajo **ob priliki zglatovanja za to prositi** in s seboj prinesiti 50 krajcarjev za kolek.

Na pozneje vložene prošnje se sme le tedaj ozirati, ako tudi pogoji pozneje nastanejo.

Istočasno se sme zglatiti in dokazati pravica do kake v §§: 31, 32, 33 in 34 vojnega zakona navedenih ugodnosti.

6. Dolžnost zglatitve imajo tudi sinovi vojaških oseb, bivaajočih v dejanski službi, in pa oni, ki so nameščeni pri upravi vojstva (vojnega pomorstva) in so še stavodolžni.

7. Kdor zanemari dolžnost zglatitve v smislu tega razglaša in in sploh iz vojnega zakona izvirajoči dolžnosti, se ne more izgovarjati s tem, da ni vedel za ta poziv, ali pa za dolžnosti izvirajoče mu iz vojnega zakona.

Stavljenec, kateri opusti propisano zglatitev ali ne naznani poznejše premembe stanovanja ali bivališča, ako mu ni branila nikaka njemu nepremagljiva ovira, zakrivi prestopok § 35 vojn. zakona in zapade **globi od 5 do 100 gld., eventualno zaporni kazni od 1 do 20 dni.**

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,
dné 6. oktobra 1897.

Obrtno naznanilo.

Usojam si naznaniti slavnemu p. n. občinstvu, da sem pričel v novoustanovljeni delalnici na Opekarski cesti pod firmo

FRANC KALMUS

izdelavati

peči in lončarsko blago

ter se priporočam za vsa v to stroko spadajoča dela, kakor **nove peči, štedilna ognjišča**, potem za **popravljanje starih peči in ognjišč**. Prizadeval si bodem, da vsa naročila izvedem najbolje.

Svoje novo podjetje najudaneje priporočujoč, beležim z velespoštovanjem

Franc Kalmus,

bivši poslovodja firme A. Dreise.

709 3—2

DR. ALOJZIJ KRAUT

odvetnik v Celovcu

naznanja, da otvori dné 2. novembra t. l. tamkaj

svojo odvetniško pisarno

na Benediktinskem trgu št. 4. 735 1-1

Matko Malovič

stavbeni in pohištveni mizar

Dolenjska mitnica, Ljubljana, Hradeckega vas št. 1,

se priporočam čast. duhovščini in slav. občinstvu, kateri želé podpirati domačo obrt, v prevzetje vseh v 654 5

mizarsko stroko spadajočih del,

katera izgotovim solidno in po nizki ceni v najkrajšem času

100 do 300 gld.

na mesec lahko pošteno zasluži sleherni ter povsod brez zgube, ako hoče prodajati **pestavno dopuščene srečke in državna pisma.** Ponudbe na Ludovika Oesterreicher, Budapest VIII. Deutschegasse 8. 459 10-7 733 10-1

Podpisana ima v zalogi najraznovrstnejše trpežno, krasno **blago za bandera, baldahine, raznobarvne plašče, kazule, pluviale, dalmatike, velume, albe, koretelje, prte itd.**

sploh vse, kar se rabi v cerkvi pri službi božji. — Prevzema tudi **vezenje, prenovljenje stare obleke in vsa popravila.** — Izdeluje ročno in pošteno po najnižji ceni **bandera in vso drugo obleko.**

Prečastita gospode prosim, da se blagovolé pri naročilih ozirati na domačo trdko ter ne uvažujejo tujih trdk, družev in potujočih agentov.

Zagotavlja hitro in najpoštenejšo postrežbo in najnižjo ceno, zatrjuje, da bode hvaležna tudi za najmanjše naročilo.

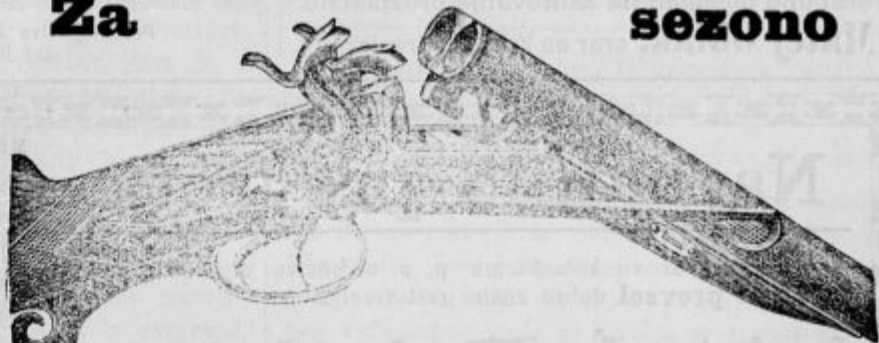
Najodličnejšim spoštovanjem se priporočá 12 52-44

Ana Hofbauer,

imejteljica zaloge cerkvene obleke, orodja in posode v Ljubljani, Gledališke ulice 4.

Za

sezono

priporočam svojo bogato zalogo pušk najnovejšega zistema, samokresov itd. in vseh sem spadajočih potrebščin; posebno pa opozarjam na

Novo! trocevke, Novo!

ki se izdelujejo samo pri meni in katere je radi lahkote in priročnosti vsakomur najtopleje priporočati.

Ker sem na Kranjskem jedini puškar, ki se peča le z izdelovanjem orožja, priporočam se p. n. občinstvu za mnogobrojni obisk, ker izvršujem vse v mojo stroko spadajoče nove naroče in poprave točno, solidno in najceneje.

Velespoštovanjem

Fran Sevcik

puškar v Ljubljani, Židorske ulice.

534 20—12

Najstarejša, najzanesljivejša domača izdelovalnica in prodajalnica

pristnih

čebelno-voščeni sveč

je trdka

Fr. Šupevc

v Ljubljani, v Prešernovih (preje Slonovih) ulicah.

Ustanovljena je bila pred

60 leti.

Prečastita duhovščina blagovoli naj se z naročili o priliki blizajočega se adventa in velih božičnih praznikov obračati naravnost na označeno trdko, katera bode postregla z **najboljšim blagom.**

V zalogi so tudi voščeni zvitki, najrazličnejše svečice za božična drevesca in okraski. 680 6—4

Ustanovljeno leta 1870.

Izdelava perila
za gospode, gospé in otroke
na debelo in drobno.

Cena in blago brez konkurence.

Srajce za gospode,
beli obilni, gladke na prsih,
brez ovratnika, brez manjet,
37 vrat
jedna od gld. 1.10 do 2.75
šest " " 0.25 " 1.50—

Srajce za dečke,
velikostih, sicer kakor gornje
jedna od gld. 1.— do 1.40
šest " " 0.75 " 1.75

Svitice za gospode,
6 vrat
jedne 80 kr. do gld. 1.40
šest gld. 4.50 do gld. 7.50

Dvanajst ovratnikov
od gld. 1.80 do 2.20.

Dvanajst manjet
od gld. 3.30 do 4.60.

12 predlog
(Vrber-Jan)
od gld. 3.25 do 5.—

Za kraj brez graje in za točno postrežbo
jamči trdka

J. C. Hamann
v Ljubljani,

ki s perilom oskrbuje mnogo o. in kr.
častnikov in o. in kr. mornarico.

Cenike nemške, slovenske, laške pošilja
na zahtevo brezplačno. 66 42

Túrnske ure!

Prečast. cerkvenim in občinskim predstojništvom se pri-
poročam za **napravo novih ali popravo starih ur na**
stolpih. Moje cerkvene ure so iz najboljšega in trajnega blaga,
izdelane po najnovejšem načinu in ker matematično popolnoma
natanko uravnane, kažejo čas tako točno, da jih ni treba
vredovati. — **Cene zelo nizke.** 652 6—6

Jamčim za-nje 5 ali več let.

Proračune pošiljam na zahtevanje brezplačno.

Matej Oblak, urar na Vrhniki, Kranjsko.

Janeza Dogan-a mizarski obrt

v Ljubljani, na Dunajski cesti št. 15
(v Medjatovi hiši)

priporoča svoje dobro vrejeno zalogo

**raznovrstnega politiranega
in likanega pohištva.**

Garniture, divane, madrace od 16 gld. do
40 gld., **madrace na peresih** 10 gld., **dratene**
madrace 8 gld. 50 kr., **pulte za mašne knjige** itd.
Naročila se točno izvršujejo. Cenilnik s podobami
zastonj in franko. 322 35—25

Najnižje cene.

Spričalo. Gosp. Andrej Rovšek je naredil pri župni
cerkvi na Ježici dva prav lična stranska oltarja v po-
polno zadovoljnost podpisane predstojništva.

Predstojništvo župne cerkve na Ježici.
dné 30. julija 1897. 505 52—14

Domača umetnost!

Podobarski i pozlatarski
ateljé

Andrej Rovšek

v Ljubljani, Kolodverske
ulice 32—34

se priporoča prečast. du-
hovščini in cerkvenim
predstojništvom v naro-
čila na izdelovanje

oltarjev

iz lesa v poljubnem slogu,

kipov

in

svetniških soh

iz gipsa, kamna, lese-
nih itd.

Oltarne skupine

iz različnega materiala.

Naznanilo prevzetja.

Usojam si visokočastitemu p. n. občinstvu uljudno naznaniti,
da bom **prevzel** dobro znano restavracijo

hôtel „Pri slonu“
v Ljubljani

z dném 4. novembra 1897. leta.

Oprt na svoje dolgoletne izkušnje v največjih tu- in inozemskih
hišah, katere sem si pridobil na polju restavracijskega obrta, se bom
potrudil postreči slavnemu občinstvu z najboljšim, kar premoreta
kuhinja in klet.

Za mnogobrojni obisk najuljudneje prosí

s spoštovanjem

Gabrijel Frölich,

t. č. kopališki restavratér v Kamniku.

731 3—1

Primerna priložnostna darila!

Friderik Hoffmann,

urar. 318 26—13

na Dunajski cesti v Ljubljani,
priporoča svojo

zalogo vseh vrst

žepnih ur

v zlatu, srebru, tuli, jeklu in niklu

ravno tako tudi

**nihalnih, stenskih
in budilnih ur**

in le dobre do najfinejše kakovosti po naj-
nižjih cenah.

Specijalitete in novosti žepnih, nihalnih, stenskih in bu-
dilnih ur so vedno v zalogi.

Poprave se dobro in solidno izvršujejo.

Dunajska borza.

Dné 29. oktobra.

Skupni državni dolg v notah	102 gld. 25 kr.
Skupni državni dolg v srebru	102 " 30 "
Avstrijska zlata renta 4%	123 " 20 "
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	101 " 55 "
Ogerska zlata renta 4%	121 " 80 "
Ogerska krona renta 4%, 200 kron	99 " 80 "
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	950 " — "
Kreditne delnice, 160 gld.	354 " — "
London vista	119 " 65 "
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58 " 80 "
20 mark	11 " 75 "
20 frankov (napoleonor)	9 " 52 1/2 "
Italijanski bankovci	45 " 10 "
C. kr. cekini	5 " 66 "

Dné 29. oktobra.

4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	161 gld. — kr.
5% državne srečke l. 1880, 100 gld.	159 " 25 "
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	190 " — "
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99 " 30 "
Tisne srečke 4%, 100 gld.	139 " — "
Dunavske vravnave srečke 5%	128 " 50 "
Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878	109 " 50 "
Posojilo goriskega mesta	112 " 50 "
4% kranjsko deželno posojilo	98 " — "
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	98 " 60 "
Prioritetne obveznice državne železnice	227 " 50 "
" " južne železnice 3%	180 " 75 "
" " južne železnice 5%	126 " — "
" " dolenskih železnic 4%	99 " 50 "

Kreditne srečke, 100 gld.	198 gld. 50 kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	156 " — "
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	18 " 75 "
Rudolfove srečke, 10 gld.	24 " 50 "
Salmove srečke, 40 gld.	74 " — "
St. Genois srečke, 40 gld.	79 " — "
Waldsteinove srečke, 20 gld.	57 " — "
Ljubljanske srečke	22 " 50 "
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	163 " — "
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	3305 " — "
Akcije tržakega Lloydja, 500 gld.	402 " — "
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	82 " 25 "
Splošna avstrijska stavbinska družba	92 " — "
Montanska družba avstr. plan.	132 " 75 "
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	163 " — "
Papirnih rubljev 100	127 " 50 "

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanje za zgube pri zrebanjih, pri izžrebanju
najmanjšega dobika.

Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“

Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih
potem o kursnih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostnih
papirjev in vestni sveti za doseg kolikor je mogoče visocega
obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnice.